

Важни дани у првом полугодишту

Важни дани у септембру

Дан писмености - 8. септембар

Писменост је једно од основних људских права, алат за остваривање личног напретка. Успешност образовања ученика зависи од писмености. Добре основне вештине писмености омогућавају успешно учење боље даље образовање и бољи квалитет живота.

Читање, писање, коришћење ИКТ-а и осталих медија доприноси развоју окружења које подстиче писменост. Традиционални концепт писмености подразумева читање, писање и математичке вештине, као и функционалну писменост која повезује писменост са социо-економским развојем. Остала значења писмености упућују на различите потребе појединаца у друштву знања и глобализације. Добро основно образовање пружа ученицима вештине писмености за живот и даље учење, писмени родитељи радије шаљу децу у школу, писмени људи лакше прихватају могућности целоживотног учења и писмена друштва су боље припремљена за неопходан развој.

Ове године се обележава 50 година постојања овог дана, а тема је „Читајмо прошлост, пишимо будућност“.

Дан писмености се обележава 8. септембра, али се могу организовати активности и током једне недеље, или целог месеца у сарадњи са наставницима, родитељима, јавном библиотеком и другим установама културе.

Дан европских језика, 26. септембар

Савет Европе и Европска Уније обележили су 2001. Европску годину језика - славили су језичку разноликост Европе и промовисали учење језика. Захваљујући том успеху Савет Европе је установио 26. септембар као Европски дан језика, чији су циљеви:

- Информисање јавности о значају учења језика и проширивање палете језика у циљу повећавања степена вишејезичности и међукултуролошког разумевања;
- Промовисање језичког и културолошког богатства Европе, које мора бити очувано и развијано;
- Подржавање целоживотног учења језика, како у оквиру школа, тако и ван њих, било за потребе школе, посла, мобилности или из задовољства и за размену искуства.

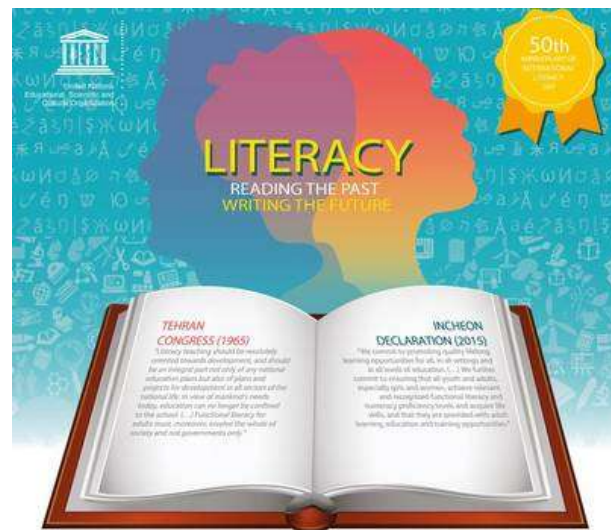
О активностима за обележавање више можете пронаћи на страни Европски дан језика¹.

Дани европске културне баштине

Културно-туристичка манифестација Дани европске баштине од 2002. године традиционално се организују сваке године у септембру у Београду, као део велике европске манифестације Савета Европе и Европске комисије, којом се наслеђе промовише као заједничка баштина европских народа.

Од 23. септембра до 2. октобра у Београду и Србији биће одржана манифестација Дани европске баштине 2016. и биће посвећена промоцији богатства и разноликости наслеђа, али и прилика да се виде позитивни примери – како га користити и на разноврсне начине промовисати и популарисати, посебно међу младима, на којима остаје да га чувају за следеће генерације.

По одлуци Министарства културе као националног координатора програма који ће се реализовати у градовима и општинама у Србији, ове године прихваћена је препорука Савета Европе, па ће програми бити обележени европском заједничком темом: „Културно наслеђе и заједнице – живети с наслеђем“. Тема се заснива на начелима Оквирне конвенције Савета Европе о вредности културног наслеђа за друштво (Фаро конвенција, 2005), која наглашава важну улогу коју имају заједнице у управљању својим наслеђем и окружењем, као и значај културног наслеђа као ресурса одрживог развоја и квалитета живота.

¹ Европски дан језика, <http://edl.ecml.at/Home/tabid/1455/language/sr-Cyrl-RS/Default.aspx>

Важни дани у октобру

Дечија недеља

Дечија недеља указује на стварни положаја детета и младих у друштву, скреће пажњу на дете као носиоца права да одраста у што бољим условима у породици, локалној заједници и друштву у целини. На тај начин сензибилише јавност на потребу за континуирано остваривање дечјих права у нашем друштву и доприноси амбијенту који пружа једнаке шансе за развој и остварење пуног потенцијала деце, као и њихово учешће у друштвеном животу. Дечија недеља препознатљиво и видљиво указује на важна и актуелна питања, истичући потребу даљег развоја савременог националног система за промоцију и заштиту дечјих права. Такође, подстиче унапређење положаја детета у нашем друштву кроз континуирани развој свих услова и пружање финансијске, социјалне, здравствене, културне и образовне подршке за остварење ових циљева.

У нашој школи ће бити обележена низом активности: са ученицима ће наставници, педагог и библиотекар разговарати о дечијим правима, али и обавезама. Педагог ће одржати радионици за ученике петог разреда. Предвиђен је и састанак Ђачког парламента. За ученике нижих разреда наставници организују културне, забавне и спортске активности у којима учествују и родитељи. Ђаци прваци ће бити примљени у Дечији савез, а програм за ту свечану прилику за њих ће припремити старији другари, ученици другог, трећег и четвртог разреда.

Светски дан здраве хране, 16 октобар

Обележавање Светског дана хране, 16. октобра, установила је Организација за храну и пољопривреду Уједињених нација (ФАО). Слоган овогодишњег Светског дана хране: „Климатске промене утичу на производњу хране“. Глобална популација је у сталном порасту, а очекује се да ће број становника на Земљи до 2050. године бити 9,6 милијарди. Како би задовољила све већу потражњу за безбедном храном и истовремено обезбедила намирнице неопходне за правилну исхрану популације, пољопривредна производња се стално мења и одговара на различите изазове савременог доба, а један од њих су климатске промене. Последњих деценија све је више проблема у производњи довољних количина хране као последица промене климе.

Светски дан јабуке, 21. октобар

Традицију одржавања Дана јабуке започела је године 1990. у Лондону организација Common Ground (Заједничко тло), с циљем да се покажу многобројне сорте јабука које се у Енглеској узгајају и промовише њихова улога у очувању здравља.

С временом су традицију обележавања Дана јабуке и другде у свету прихватиле бројне школе и удружења чиме се истиче важност јабуке у исхрани људи.

Дан школских библиотека и Месец школских библиотека

Сваке године у октобру од 1999. године Међународно удружење школских библиотекара (International Association of School Librarianship – IASL) обележава Дан школских библиотека (последњи понедељак у октобру), сваке године са другачијом темом око које се организују активности прославе.

Од 2008. године Међународни дан школских библиотека почиње да се обележава као Месец школских библиотека (International School Library Month – ISLM). Тако је омогућено да библиотекари широм света изаберу најбоље време (један дан, недељу или чак цео месец) у оквиру својих активности да би указали на важност школских библиотека.²

Месец школских библиотека се обележава у школској библиотеци и у оквиру локалне заједнице у току октобра и новембра и треба да се повеже са Месецом књиге. Активности треба да буду и у вези са темом обележавања ISLM.

Ове године тема обележавања је „Научите да одгонетнете свој свет“ (Learn to Decode Your World). Од 2011. године сваког октобра почиње нова сезона пројекта *Оштро Перце*³.

Активности у школи у септембру и октобру:

- заједнички часови библиотекара и наставника у вези са писменошћу, књигама, библиотеком, дечијим правима и здравом храном,
- ученици раде литерарне и ликовне радове у вези са писменошћу, књигама, библиотеком, дечијим правима и здравом храном,
- заједничке активности наставника и школског библиотекара ради подстицања читања код деце,
- заједнички часови библиотекара са наставницима историје, српског језика, информатике и рачунарства и ликовне културе на теме: *Историја књига и библиотека, Дигитална библиотека, Информације у 21. веку,*
- заједнички часови библиотекара и наставника на тему *Писмености за 21. век - Информациона и медијска писменост,*
- часови у учионици и библиотеци: *Моја омиљена књига* – ученици препоручују вршњацима шта да читају,
- читање наглас текстова у вези са различитим наставним предметима на више часова и провера разумевања прочитаног,
- израда постера ради промоције библиотеке, књиге и читања (ликовна култура).

Активности у септембру и октобру на нивоу локалне заједнице:

- организација скупова у библиотекама и другим институцијама и указивање на важну улогу школске библиотеке и библиотекара у остваривању циљева образовања и васпитања,
- посета ученика јавној библиотеци да се упознају са радом друге библиотеке и библиотекара, упис ученика и наставника у Библиотеку града Београда,
- посета Сајму књига,
- организовање акција за прикупљање књига за школску библиотеку,
- сарадња са родитељима и наставницима на промовисању књиге као поклона деци за рођендан; ученици купују својим друговима књиге за рођендан, а онда их током године размењују, читају и о њима разговарају,
- часови библиотекара у школској и јавној библиотеци и упознавање деце са новим књигама,
- заједнички часови наставника и библиотекара у општинској библиотеци, подстицање наставника и ученика на коришћење стручне литературе,
- изложба ликовних радова ученика у општинској библиотеци на тему писмености, рада библиотеке, Месеца књиге...
- израда чланака за часопис „Школски библиотекар“ и друге штампане и електронске медије у вези са важном улогом школске библиотеке и библиотекара у развијању информационе и медијске писмености ученика и остваривању циљева образовања и васпитања.

²International Association of School Librarianship, www.iasl-online.org/advocacy/islm/index.html

³ Супер учење, Оштро Перце, www.superucenje.org.rs/perce/perce_2016_17/

Важни дани у новембру

Међународни дан толеранције, 16. новембар

Земље чланице организације Уједињених нација и УНЕСКО-а су на 28. генералној конференцији у Паризу, одржаној 16. новембра 1995. године, усвојиле Декларацију принципа толеранције ради предузимања мера за њено промовисање. У њој се каже да је толеранција поштовање, прихватање и уважавање разноликости култура нашег света, наших форми изражавања и начина да се буде човек. Она се негује путем знања, отворености, комуникације и слободе мисли, савести и веровања.

Реч толеранција се често изједначава са појмом трпљења, али не подразумева трпљење које угрожава нас и нашу околину. Они који су толерантни не смеју до краја да трпе оне који су нетолерантни. Срж толеранције јесте разговор. Не постоји проблем или питање о којем се не може водити цивилизовани разговор, односно нема проблема који треба решавати силом уместо разговором. Треба неговати културу разговора, а то подразумева промену мишљења, ставова и понашања када су оспорени у аргументованом разговору и када чињенице говоре супротно од онога што мислимо и заступамо.

Дан дечијих права

Повеља о правима детета донета 20. новембра 1959. године била је први корак ка заштити права детета и од тада се тај дан обележава као Универзални дечији дан. Генерална скупштина Уједињених нација усвојила је Конвенцију о правима детета 20. новембра 1989. године. Четири основна принципа Конвенције су: недискриминација, посвећеност најбољим интересима детета, право на живот, преживљавање и развој и поштовање ставова детета. Конвенција штити дечија права тако што поставља стандарде здравствених услуга, образовања, правних, грађанских и социјалних сервиса.

Светски дан филозофије

Поводом установљења Светског дана филозофије 2005. године наглашена је важност ове научне дисциплине, нарочито за младе људе, јер филозофија охрабрује критичко и независно мишљење и омогућава боље разумевање света и промоцију толеранције и мира.

Овај дан се обележава трећег четврка у новембру од 2002. године у част филозофским рефлексацијама. Задатак је да се охрабре људи широм света да поделе своје филозофско наслеђе и отворе своје умове за нове идеје, као и да подстакне дебата међу интелектуалцима на важне друштвене теме: улога жена филозофа, филозофија са децом, филозофија и једнаке могућности за све у школи и др.

Подучавање филозофије за децу

Једно се дете чуди: „Стално покушавам да мислим да сам неко други, па ипак сам то увек поново ја.“ Тај дечак додирује порекло сваке извесности, свест о бићу усамосвести. Он се чуди пред загонетком бића сопственог Ја, пред оним што се на основу било чега другог не може појмити. И питајући, стоји пред том границом. (К. Јаспер)

Идеја да се учи филозофија у школи заснива се на ставу да деца потпуно користе своје могућности у школи кад се охрабрују да истражују и постављају питања о егзистенцији од почетка школовања. За децу се каже да су „природни филозофи“, јер су њихова питања у вези са постојањем обимна и радикална. Практиковање филозофије за децу у основној школи се заснива на идеји да је свако дете индивидуа која треба да се поштује, слуша и добије могућност да изрази своје ставове и мишљења. Циљ радионица у основним школама је:

- развијање речника, лингвистичких капацитета деце,
- учење деце расправи/аргументацији,
- учење да се поштује и слуша став других.

Користећи одређену литературу на часовима/радионицама обогаћује се лична култура деце и они се уче да интерпретирају литерарни текст и да разумеју његов садржај.

Светски дан телевизије

Овај дан се прославља 21. новембра од 1996. године да би се назначио велики утицај телевизије на доношење одлука. Наглашава се како је комуникација данас главно међународно питање и да је важна за светску економију, социјални и културни развој, а телевизија један од најмоћнијих медија за презентовање важних светских тема.

Технолошки напредак стално мења наш живот. Информационо комуникационе технологије и многобројни медији утичу на нас: на свакодневне активности, образовање, формирање ставаова, доношење одлука... Телевизија је данас веома моћан медиј, све што видимо и чујемо на телевизији обликује наш живот. Телевизијски програм може да образује, информише, забави и утиче на нас на много других начина. Зато о телевизијској медији и њеним карактеристикама треба разговарати са децом и поучити их медијској писмености.

У нашој школи се о овој теми говори кроз активности у оквиру школских пројеката, али и на часовима библиотекара и заједничким часовима наставника и библиотекара. Школска ТВМ³ основана је 2013. током обележавања 200 година од рођења Његоша, током две школске године направљено је неколико емисија у оквиру више школских пројеката. Наредних година је настављена продукција програма ТВМ³, ученици се стално упознају са одликама овог медија и припремају нове емисије.

Активности у школи поводом обележавања ових дана

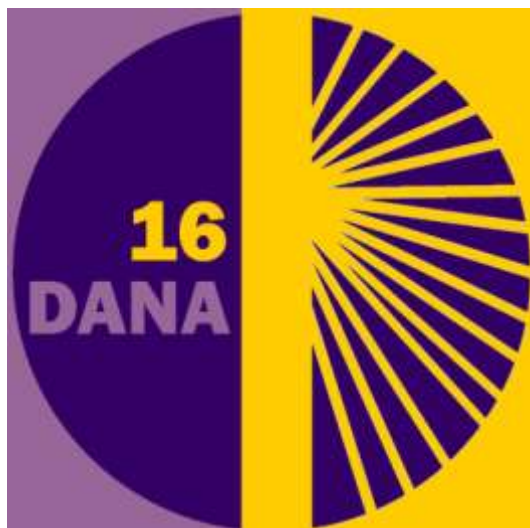
- Радионице са децом на тему *Комуникација, Толеранција*
- Часови редовне наставе и ваннастаавних активности на којима се разговара о толеранцији и доброј комуникацији
- Израда литерарних и ликовних радова на тему *Толеранција*
- Уређење паноа на тему *Толеранције*
- Предавање за наставнике у оквиру стручног усавршавања у школи на тему добре комуникације међу ученицима, између наставника и ученика и толеранције у свакодневном животу.
- Недеља (месец) посвећена активностима против насиља, активности се планирају и реализују у договору са ученицима у Бачком парламенту и Вршњачком тиму, Тимом за заштиту деце и наставницима у школи.
- Заједнички часови библиотекара и наставника историје, српског језика, информатике и рачунарства и ликовне културе на теме: *Медији: врсте и одлике, Информациона и медијска писменост, Моја омиљена телевизијска емисија.*

Важни дани у децембру

Кампања 16 дана активизма против родног насиља

16 дана активизма против родног насиља је глобална кампања посвећена заустављању родно заснованог насиља. Обележава се сваке године од 25. новембра, Међународног дана борбе против насиља над женама, до 10. децембра, Међународног дана људских права.

Кампања почиње 25. новембра са циљем усмеравања пажње на проблем родно заснованог насиља. Овај датум је изабран у част сестара Мирабал које су убијене 1960. године од стране диктаторског режима Рафеела Трухиља у Доминиканској Републици. Уједињене нације од 1999. године обележавају 25. новембар као Међународни дан борбе против насиља над женама.

Међународни дан бранитељица људских права, 29. новембар, дан који препознаје бранитељице људских права и обележава активизам, залагање и храбре акције отпора. Међународни дан борбе за укидање ропства, 2. децембар, Међународни дан особа са инвалидитетом, 3. децембар и Монтреалски масакр, 6. децембар, сећање на родно мотивисано убиство 14 студенткиња Електротехничког факултета Универзитета у Монтреалу 1989. године, такође су део кампање.

Светски дан борбе против ХИВ/АИДС-а

Светски дан борбе против АИДС-а, део кампање, обележава се сваке године 1. децембра као почетак годишње кампање која има за циљ да се добије подршка јавности и развију програми за превенцију ширења ХИВ инфекције, као и да се обезбеди едукација и промовише подизање свести о проблемима у вези са ХИВ/АИДС-ом. Овај дан је први пут обележен 1988. и тада је упућен позив за духом социјалне толеранције и унапређења размене информација о ХИВ/АИДС-у.

Више информација о кампањи можете наћи на: <http://16dayscwg.rutgers.edu/>

10. децембар – Међународни дан људских права

Међународни дан људских права, 10. децембар, обележава усвајање Универзалне декларације о људским правима 1948. године. Овог кључног датума у модерној историји, нације света су се окупиле да покушају једном заувек закопати последице геноцида који се покренуо током Другог светског рата. Доношење Универзалне декларације о људским правима је једно од првих значајних достигнућа Уједињених нација и обезбедило је основну филозофију за многе правно обавезујуће међународне документе који су уследили.

Дан волонтера, 5. децембар

Циљ обележавања Међународни дан волонтера је подстицање што већег броја људи да понуде своје волонтерске услуге. Волонтеризам и волонтерски рад представљају један од најефикаснијих облика учествовања грађана у процесима развоја заједнице и афирмишу оно најплеменитије у људима – слободу, једнаке могућности, безбедност и правду за све људе. Црвени крст је највећа и најстарија волонтерска организација у Србији. Својим програмина мотивише младе да уче о хуманим вредностима, да развијају самопоуздања и солидарност. У ванредним ситуацијама Црвени крст Србије мобилише јавност и своје волонтере и тиме развија сигурност и поверење у заједници. Добровољним давалаштвом крви и првом помоћи развија се свест о потреби спашавања живота. Волонтери Црвеног крста Србије посебно су усмерени на помоћ најугроженијем становништву са циљем да се овој категорији помогне, врати и одржи достојанство⁴.

⁴ Црвени крст Србије, www.redcross.org.rs/

Дан планина, 11. децембар

Међународни дан планина обележава се од 2003. године с циљем упознавања шире јавности с планинским подручјима, њиховим вредностима и проблемима⁵. Планине су важне за живот, било где да живимо, поред мора или на висинам, повезани смо са планинама и оне утичу на нас више него што предпостављамо. Оне обезбеђују свежу воду, оне су станиште многих биљака и животиња и десетини људске популације.

Свакодневне уништавање животне средине, климатске промене, експлоатација рудника, оружани сукобу, сиромаштво и глад, прете животу на планинама.

Тема Међународног дан планина 2016. је „Планинске културе: слави различитост и јачај идентитет“. Овај дан пружа прилику да се истакне разноликост и богатство планинских култура, промовише широк спектар планинских идентитета и осигура да се признају права староседелаца и њиховог традиционалног начина живота.

Међународни дан биолошке разноврсности, 29. децембар

Конвенција о биолошкој разноврсности⁶ (Convention on Biological Diversity – CBD) је глобално прихваћен темељни документ за заштиту биолошке разноликости који успоставља очување биолошке разноликости као темељно међународно начело у заштити природе и заједничку обвезу човечанства. Донесена је у Рио де Жанеиру 1992. године на Конференцији Уједињених нација о животној средини и развоју, а почела да се примењује 29. децембра. Због немогућности да се организују активности за обележавање на крају године, одлучено је да се овај дан обележава 22. маја.

Биолошка разноврсност је свеукупност свих живих организама који су саставни делови еколошких система, а укључује разноврсност унутар врста, између врста, животних заједница и између еколошких система. Важност биолошке разноврсности се огледа у међузависности свих живих организама и њиховог уравнотеженог деловања као кључа здравља планета као целине.

Декада биодиверзитетa

Генерална скупштина УН је 2010. резолуцијом 65/161 прогласила период 2011 - 2020. Декадом биодиверзитетa и позивала државе чланице да учествују у овом процесу, као и да дају подршку примени Конвенције о биолошкој разноврсности

Предлози за обележавање ових дана

- Рубрика у школском часопису, или израда текстова за сајт школе, зидне новине; подстицање ученика да сами пишу текстове о ономе што се дешава у школи и како се решавају конфликти и проблеми понашања,

- Недеља (месец) посвећена активностима против насиља, активности се планирају и реализују у договору са ученицима у Бачком парламенту и Вршњачком тиму, Тимом за заштиту деце и наставницима у школи,

- Предавања/трибине за ђаке и родитеље на тему *Брига о здрављу* (сарадња педагога, библиотекара и наставника),

- Недеља различитих култура, сарадња са наставницима у школи и разговор на тему поштовања различитости, израда ликовних и литерарних радова

- Разговор са ученицима на теме: *Упознавање са различитим културама, Важност медија за упознавање других, Важност читања за упознавање и разумевање других...*,

- Месец лепих речи – толеранција, поштовање других, лепо понашање у школи и ван школе, подршка друговима...

- Недеља лепих порука од 23. до 30. децембра, писање и израда честитки за Нову годину и Божић.

⁵ <http://www.fao.org/forestry/internationalmountainday/en/>

⁶ <http://www.zastita-prirode.hr/Aktivnosti-projekti-i-medunarodna-suradnja/Medunarodni-sporazumi/Konvencija-o-biološkoj-raznolikosti-CBD>

Важни дани у јануару

Дан Светог Саве – Школска слава, 27. јануар

Свети Сава је први српски просветитељ, духовни отац српске нације и творац српске црквене самосталности. Зато је Савиндан и верски и национални празник. То је крсна слава српских школа. Тога дана се у свим српским школама сече славски колач, изводи прикладан светосавски програм у коме учествују ђаци са својим учитељима и родитељима. Резање колача исто је као и на дан црквене славе. Свака слава има свога домаћина, који се добровољно јавља, и сваке године се бира домаћин. Обично се на Савиндан увече у школама или домовима културе наставља народно весеље у коме учествују ученици и наставници⁷.

У нашој школи се Свети Сава обележава у сва три објекта школе пригодним програмом.

Национални дан без дуванског дима, 31. јануар

Национални дан без дуванског дима традиционално се обележава више од 20 година, а редовно од 2003. године и представља континуирану активност у превенцији употребе дувана и смањивању штетних последица њихове употребе и изложености дуванском диму.

Утицај пушења на здравље, данас је веома добро документован у целом свету. Пушење је један од водећих појединачних фактора ризика за развој најчешћих хроничних масовних незаразних обољења, за утицај на развој и здравље новорођенчади, деце и младих, као и за настанак инвалидности, преране смрти и загађења животне средине.

Дуван је одговоран за 13,7% изгубљених година живота у Републици Србији. Невољна изложеност младих дуванском диму (тзв. пасивно пушење), је изузетно велика (97,4%), јер висок проценат младих живе у породици са пушачима.

Последњих година, због познатих ефеката на здравље активних и пасивних пушача, број конзумента дувана опада, нарочито међу образованим становништвом, али у младој популацији и даље расте.

Због свега наведеног важно је упамтити : „Не почињите да пушите, тешко ћете се одвикавати кад осетите негативне последице ове навике“.

Овај дан се у школи може обележити различитим активностима:

- разговор о штетности пушења на часовима одељенског старешине, природе и друштва, биологије, грађанског васпитања и веронауке, физичког васпитања...,
- израда литерарних и ликовних радова на тему очувања здравља и штетности пушења и дуванског дима,
- изложба ликовних радова у холу школе.

Кроз ове активности могу се остварити активности предвиђене Школским програмом, у делу Програм здравствене заштите.

⁷ http://www.svetosavlje.org/biblioteka/Obicaji/slaveiobicaji/Lat_slave47.htm